

„A siker útja mindig építés alatt áll.”
Lily Tomlin

BÚCSÚ A CSÚCSON ARANYESŐVEL

Lehet, hogy a magyarok nem is lovon, hanem fogaton születtek?

VI. NÉGYESFOGATHAJTÓ EURÓPA-BAJNOKSÁG 1981. ZUG (SVÁJC)

13 nemzet, 8 csapat, 39 versenyző

A magyar csapat: Bárdos György, Muity Ferenc, Bálint Mihály

Európa-bajnok: Bárdos és a magyar csapat: Bárdos, Muity, Bálint

Velünk élő fogattörténelmünk

ARANYÚTON

2021. szeptember 2-5-én Budapesten a Kincsem Parkban rendezzük a jubileumi XII. Négyesfogathajtó Európa-bajnokságot. A fogat-csúcstalálkozó a szeptember 25. – október 14. között megrendezése kerülő „Egy a Természettel” Vadászati és Természeti Világkiállítás társrendezvénye.

Jubilálunk! Az ötven éve Budapesten rendezett első fogat kontinensbajnokságra és hazai fogatsportunk párvját ritkító eredményeire is emlékezünk.

Az Aranyút állomásai:

Budapest (1971) – Windsor (1973) – Sopot (1975)
Donaueschingen (1977) – Haras du Pin (1979) – Zug (1981).

Az Aranykeret: Abonyi Imre, Fülöp Sándor, Papp József, Bárdos György, Bálint Mihály, Muity Ferenc, Fintha Gábor.

A hat Európa-bajnokságon – dr. Várady Jenő sikerkapitány irányításával – az Aranycsapat tagjai a nyerhető 36 éremből 15-öt, a 12 aranyból 10-et hoztak haza.

Sorozatunkban az Aranyút történéseit, főszereplőit a korrajzot, a tablót idézzük.

VI. rész

Zug

Neve „Fishzug”, halfogas hálóval szóból ered.

A főváros Zürichtől 23 kilométerre, a Zug tó és az Alpok előtérében, az ország közepén található festői kisváros. A hasonló nevű kanton területét egykor a kolostorok és a világi földesurak birtokolták.

Ma alacsonyabb adóterhet kivető kantonok közé tartozik, ezért sok cég ide helyezi székhelyét.

Svájc leggazdagabb városa, de ahol sok a gazdag ember ott több minden drága.

A hírnevünk megalózott

A négyszeres Európa-bajnok magyar csapat, köztük az 1980. évi windsori világbajnokság aranyérmese Bárdos Györggyel érkezik Zugba.

Nem teher – sőt..

Fülöp helyén Bálint a csapatban. Muity harmadik, Fintha a második kontinens bajnokságára készül.

A díjhajtás dióhéjban

Bálintot sánta lova miatt kizárták.

Muity még a legjobbjánál is jobb.

Fintha kitűnő.

Bárdos Duennel (német) és Waliszewskivel (lengyel) holtversenyben harmadik.

Maraton - kifogások

A maratonversenyt svájci óramű-pontossággal rendezték ugyan, de a maraton szakaszt sok kifogás érte.

A fogatok felét kizárják – így a szakértők. Igazuk lett!

A pályát a svájci fogathajtás büszkesége, az első világbajnokság győztese (Münster, 1972) Auguste Dubey építette. A környező gyönyörű tanyákon kanyargott a nehezen meghajtható út.

„Ez Európa-bajnokság, nem műkedvelő verseny” – érvel a nagy tekintélyű svájci úr.

Bárdos és Muity mellett a harmadik csapattagunk Bálint kocsijának tengelye a maratonon eltört, s emiatt fel kellett adnia a versenyt. Csapatunk csak akkor lehetett aranyérmes, ha a két versenyben maradt hajtónk a vasárnapi akadályversenyen hibátlan.

Muity a nehéz, hegyi terep akadályai között művészién forgolódott, de megerőltette mindkét karját, s alig tudott fogni velük, ráadásul az egyik lova lába is megsérült.

Bravúr két fős csapattal

A mindent eldöntő akadályhajtásra a két főre apadt csapatunk készülődött.

A Bárdos-fogat rendben volt. Muity keze alig javult, fogatának összeállítására tele kérdőjelekkel.

A Muity fogatot Bárdos melegíti, Fülöp Sanyi bizonyítja, hogy a trénernek is kitűnő. Nem csupán a fogaton, itt is nagy taktikus.

Nem jó, fogjunk át süvíté Bárdos. Többször megtették.

Még negyven perc volt a startig.

Most már felülhetett Muity a válogatottak sötét, címeres öltözetében, mind az 55 kilójával, amibe a zsebkése és kulcsai is beleszámítottak. Tagadhatatlan viszont, hogy olyan emelkedett öröm fogta el, mint az oázishoz közeledő tevét – viccelődik Várady dr.

S már bömböli is a hangszóró „Naechste Fahrer, Ferenc Muity aus Ungarn bitte zum Start fahren.”

Feri a tartalékos fogattal már ment is a teniszlabdás akadályok között a vizes fűvön. A négy intelligens ló, elől Szondi csupa figyelem, Hullám vigyázva mellette, Bogár és Kalóz maguktól tették a rudat, s vele a kocsit, hiszen hajtónk a fájós két kezével „csak” tartotta a gyeplőt. Kitűnően tartotta, a zuhogó esőben – hibátlan hajtás!

Zúgó, szünni nem akaró tapsorkán a tribünön. De nekünk nem ez volt a fontos, hanem az, hogy a csapataranyunk is meglesz. A rövidesen következő, vezető pozícióban utolsónak induló Bárdos úgylis hibátlant hajt, s meglesz a második arany is.

Így történt!

Három magyar hajtó a dobogón.

Este a magyar tévé és rádió bemondta: a négyesfogat válogatottunk ismét megszerezte az Eb két aranyát.

„Kis pénz, nagy hajtás”.

A nemzetközi versenyen a takarmányt a rendezők adják. Mi, a takarmányváltó zavarok elkerülése okán mindig saját abrakunkat etettük.

Így volt ez Zugban is. Csapatvezetőnk, Butor Sándor az istállónkhoz szállított zabot nem vette át, mondván, fizessék ki pénzben – nekik úgylis mindegy – nekünk viszont az utazási költségekre jó lesz.

A zabot visszavitték, a pénzt viszont egy napi lótás-futás után lehetett megkapni. Egyszerűen mindenki eltűnt a fedélzetről, mármint a svájciak, mert mi ott voltunk.

Visszafelé csak meg kellett ebédelni. A Bárdos-Fintha páros kinézett egy olcsó svájci vendéglőt. Butor Sanyi azonban egy másik mellett döntött, így oda tértünk be. Gyanús volt a nemzeti elegancia, a sajátos díszítés, a falon lógó rumbatökök.

Csak a számla összegénél komorodott Butor egyébként az eredmények miatt joggal derűs arca, mert a reprezentatív, mexikói étterem árait tartotta a kezében. Miután gavallér volt, fizetett, ha nem is úgy, mint egy mexikói Tequila-gyáros, de mint egy magyar úr – emlékezik Várady dr.

A bőségesen keresett, nyert devizát, be kellett szolgáltatni az Országos Testnevelési és Sporthivatalnak. Ez minden esetben meg is történt. Vissza már kevés járt belőle világlklasszis hajtóinknak. Keretes vezércikkében meg is írta a Népsportban Dávid Sanyi: „Kis pénz, nagy hajtás” címmel.

Az Aranyút utolérhetetlen éremtermése

1981. Vége az Eb-aranykorszaknak! Sajnos. Nem csupán sikersorozatunk megszakadása, hanem a fogatsport fejlődését serkentő hatása okán is, kár érte.

A hat Eb közül az utolsón startolt a legtöbb nemzet, csapat és hajtó. Az érdeklődés nőttön-nőtt. Az Európa-bajnokság csúcson volt!

Illő bizonyító erővel dokumentáltan, számokkal lezárni a magyar hajtósport éremgazdag időszakát.

Várady dr. elkészítette a lenyűgöző „végelszámolást”.

Ország	Arany	Ezüst	Bronz	Összesen
Magyarország	10	3	2	15
Svájc	2	1	-	3
Lengyelország	-	3	3	6
Nagy-Britannia	-	2	4	6
NSZK	-	2	2	4
Hollandia	-	1	-	1
Csehszlovákia	-	-	1	1

A 36 éremből 15, a 12 aranyból 10 a miénk!

Lehet, hogy a magyarok mégsem nyeregben, hanem fogaton születtek?

Közösség és összefogás

„A válogatott egygyé forrt, összekovácsolódott gárda lett. A szó legnemesebb értelmében. Egymást mindenkor mindenben segítő kedves család. A hajtók a kocsik átalakítására, a szerszámzat csinosítására vagy erősítésére ötlettel szolgáltak egymásnak. A hazai és nemzetközi versenyeken már célba ért versenyző futott vissza a pályára, hogy társának még időben használható tapasztalatot adjon át.

Ezzel az emberi és sporterkölcsi magatartással hajtóink nemcsak a lovassport szakágai között, de az egész magyar sportéletben is élen jártak.

A siker szenvedélyes tiszteletén kívül ez az ötvözet hozta létre a versenyág villámléptű fejlődését is.

„...a megnyúlt lábakon ágaskodó ló különös arányai arra is figyelmeztettek, hogy a teljesítményhez mindig meg kell nőni, hogy ágaskodás nélkül semmilyen akadályt nem lehet átvinni.” – idézi Szabó Magdát és vonja meg az Aranyút erkölcsi hátterének mérlegét dr. Várady Jenő.

Akkor ott Zugban nem is sejtettük

Csak azt ne írd megint, ha győzünk, hogy az eredményhirdetéskor kisütött a nap, mert úgy sem hiszi el senki – jópofáskodtak az elutazás előtt tréfásan kollégáim, mivel 1977-ben Haras du Pinben megtörtént ez a csoda, amit akkor meg is énekeltem.

Aztán 1981. augusztus 13-án, vasárnap, Zugban ismét bebizonyosodott, hogy a sors sokkal nagyobb játékmester, mint feltételeznénk. Egész nap kitaró lassúsággal esett, amikor azonban az akadályhajtásban utolsónak induló Bárδος György, már, mint csapat Európa-bajnok hatalmas vastaps kíséretében kihajtott a pályáról, az egész nap piszkos, szürke felhőkkel takart hegyek mögül kikukucskált a nap és aranyló fényével vont be a pályát, a magyar fogathajtók újabb sikerének helyszínét.

Akkor ott Zugban nem is sejtettük, hogy az Európa-bajnokság számunkra oly ragyogó, napsütötte ege négy évtizedre beborul.

Nem tudtuk, hogy a nap – Lázár Vilmos kezdeményezésére – csak három évtized múlva, 2011-ben süt fel ismét az Európa-bajnokságok egén.

Salánki Miklós

A következő hetedik világbajnokság előtt újjá alakult a Magyar Lovas Szövetség.

Pál János és Butor Sándor távoztak a tisztségükből.

Az új vezérkar nem tartott igényt Várady Jenő szolgálataira sem.

Magyarázkodás bőven volt, hiteles válasz soha nem érkezett!

A zugi Európa-bajnokság után a fogatsport a világbajnokságokra összpontosít.

Volt mire építkeznünk!

A fogatelit 1982-ben Apeldornban találkozott.

Holland főlény. Világbajnok Tjeerd Velstra és a holland csapat.

Az egyéni- (Bárdos) és a csapatezüst (Bárdos, Fülöp, Muity) a miénk.

Juhász László a bronzérmével letette a névjegyét.

„Igaz, hogy mi nyertük az aranyakat, de hajtani a magyarok tudnak” jelentette ki Beatrix királynő a fogadáson mondott pohárköszöntőjében.

Lehet, hogy sejtett valamit...?

1984-ben következett a szilvásvárad VII. négyesfogathajtó világbajnokság minden idők legnagyobb magyar sikerével.

A munkámat nem tudták megfúrni, így a volt tanítványaim még egyszer éremszüretet tartottak a szilvásvárad világbajnokságon.

Szerencse, hogy a régi gárda, Bárdos, Juhász Fülöp, Muity, Bálint Mihály, s a kettesből négyesre átképzett Bozsik József készen álltak.

Várady Jenő

A Várady iskola, a sikerkapitány fanatizmusa, a lendület hozta minden idők legfényesebb fogasikerét.

Az új trónkövetelő Juhász László és a Juhász, Bárdos, Fülöp csapatunk világbajnok.

Negyedik Bozsik József, ötödik Sipos Lajos.

Az első öt helyen öt magyar hajtó!

Szövetségi kapitány Váczi Ernő.

Dr. Papócsi László a szövetség új elnöke első nagy sikerét éri el.

„A Várady-örökséggel jól kell sáfárkodni” szól a szakmai értékelés.

Ami az aranyérmet illeti – nem sikerült.

Az eredményeket mifelénk ugyanis aranyban mérik, ami messzire gurult.

Csak két évtized múlva, 2004-ben Kecskeméten találunk rá ismét.

Akkor Lázár Zoltán egyéni- és a Lázár Zoltán, Kecskeméti László, Dobrovitz József – közvetlenül az aacheni nagy siker után – aranyérmes.

A Farkas Sándor elnöksége és Fintha Gábor kapitány idején, valljuk be, ilyen kirobbanó eredményre nem igen számíthattunk, és mégis!

Forrás: a szemtanúk hitelességével, Dr. Várady Jenő: Aranyúton – A magyar fogathajtás története.

Fehér Károly